оскільки нерівномірний розподіл доходів між окремими соціальними групами населення відіграє ключову роль у формуванні нерівності – переважною мірою саме через недостатню кількість коштів неможливість для багатьох людей скористатися різними послугами. Найбільший вплив на нерівність населення за доходами має недостаній рівень заробітної плати. Стандарти оплати праці в Україні хоча і протягом останніх років поступово збільшуються, але є ще занадто низькими.

Отже, нерівність є однією із головних перешкод розбудови демократичного суспільства із високим рівнем і якістю життя громадян. Забезпечення соціальної стабільності у суспільстві нерозривно пов'язане із виявленням причин і наслідків соціальної нерівності, з аналізом і характеристикою соціальної структури суспільства та діяльністю із зниження рівня його соціальної диференціації, із забезпеченням соціальної справедливості у розподілі матеріальних благ для усіх верств населення, нарешті, з визначення перспектив соціального розвитку суспільства.

Список використаних джерел

1. Євтушенко О. Н. Соціальна стратифікація в умовах глобалізації сучасного світу / Євтушенко О. Н., Громадська Н. А. // Наукові праці. Державне управління. – 2012. – Вип. 182. – Т. 194. – С. 60–64.
2. Проданова Л. В. Соціальна стратифікація трансформаційного суспільства і її вплив на економічні процеси / Проданова Л. В. // Соціально-економічні трансформації в епоху глобалізації: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Полтава, 2005. – Т. 2. – С. 90–94.
3. Лібанова Е. М. Нерівність в українському суспільстві: витоки та сучасність / Лібанова Е. М. // Економіка України. – 2014. – № 3(628). – С. 4–19.

Олег Савін

СОЦІАЛЬНИЙ ПЕДАГОГ І РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМУ І ПАРТНЕРСТВА В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Проблема створення комфортного соціально-освітнього середовища і роль соціального педагога в закладах освіти України останнім часом набула великої актуальності, оскільки пов'язана із реформуванням національної освітньої системи на засадах гуманістичних пріоритетів в нових соціально-економічних, соціально-культурних і політичних умовах, що задекларовано в новому Заноні про освіту та в концепції Нової української школи (НУШ) [1; 7].

Положення про психологічну службу системи освіти регламентує

діяльність фахівців психологічної служби закладу освіти і, зокрема, соціального педагога. Однією з найважливіших функцій освітніх фахівців цього профілю є організаційно-методична: визначення стратегії, мети, завдань, планування діяльності психологічної служби та координація взаємодії учасників освітнього процесу [1, III. 3]. Цей же документ визначає напрямки діяльності фахівця психологічної служби закладу освіти в реалізації завдань нової української школи – це: діагностика, профілактика, корекція, навчальна діяльність, консультування, зв'язки з громадськістю, просвіта.

Для людиноцентристської і партнерської педагогіки принципове значення має характер освітнього та соціокультурного середовища, які є взаємодоповнюючими для особистості, що дає підстави синтезувати ці два поняття в одне – соціально-освітнє середовище. Питання соціально-освітнього середовища розкриваються в теорії соціальної педагогіки (О. Безпалько, І. Звєрєва, А. Капська, І. Карпич, М. Перфільєва, Л. Міщик, А. Рижанова, О. Ярошинська та ін.). Специфіка та вплив середовища закладу загальної середньої освіти проаналізовані в працях вітчизняних і зарубіжних науковців: Н. Завгородньої, О. Караман, Н. Клімкіної, О. Макагона, К. Приходченко, Р. Овчарової, С. Русової, В. Семенової, О. Сухомлинської, В. Сухомлинського та ін.

Особливості організаційно-педагогічної діяльності у соціальній педагогіці та соціальній роботі висвітлено вітчизняними та зарубіжними вченими: О. Безпалько, М. Боритко, І. Звєрєвою, А. Капською, О. Колесниковою, Л. Міщик, П. Павленком, В. Панком, Т. Семигіною, С. Толстоуховою, І. Цушко, В. Шульгою та ін.

Специфічною функцією соціального педагога в освітньо-виховному процесі є сприяння взаємодії закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів освіти, їх адаптації до умов соціального середовища, забезпечення консультативної допомоги батькам (законним представникам).

Звісно, в центрі уваги закладу освіти перебуває підростаюча особистість з її потребами і проблемами в її становленні і розвитку. Принцип дитиноцентризму в освітньому процесі став ключовим в концепції Нової української школи і визначальним для формулювання основних компетентностей особистості та виборі моделі освітнього середовища. Принцип людиноцентризму (дитиноцентризму) передбачає не лише адаптацію особи до середовища, а й адаптивність самого середовища. В діяльність соціального педагога гармонізація цієї взаємоадаптивності – ключовий напрям роботи.

Аналіз сутності поняття «соціально-освітнє середовище» в педагогічному процесі школи виокремлює три складові, а саме: *сім'я як соціальний інститут, освітній заклад та мікрорайон*. Ширше розуміння освітнього середовища припускає включення в нього *всіх доступних*

комунікацій (інтернет-ресурсів, преси, телебачення, радіо), *кола читання та створюваного самими дітьми і підлітками свого власного субкультурного середовища*.

Саме субкультурне молодіжне і дитяче об'єднання є важливим елементом соціально-освітнього простору оскільки, як підсумовують дослідники цього соціального феномена І. О. Карпич, М. В. Перфільєва «дитяче об'єднання виступає важливим інститутом соціалізації дітей, тобто це соціальне середовище, яке допомагає дитині успішно інтегруватися в суспільство, набути навичок самостійності, навичок міжособистісного спілкування, лідерських якостей» [4. с. 790].

Але саме школа посідає провідне місце в процесі соціалізації і культурного розвитку особистості. Не применшуючи ролі батьків і різних соціальних інститутів треба визнати, що саме школа є вирішальним чинником життя сучасної дитини. [2. с. 240]. Ця думка, висловлена В. Г. Кренменем, сьогодні в повній мірі втілена в концепції НУШ.

Соціально-освітнє середовище прямо і опосередковано детермінує розвиток особистості, тому воно поряд з безпосередньою роботою з здобувачами освіти є предметом діяльності соціального педагога, спрямованою на корекцію впливів середовища на особистість (лекторії і тренінги з батьками, корекційна ненасильницька інтервенція в субкультур не підліткове середовище тощо).

Отже, сферою діяльності соціального педагога є школа, сім'я, мікрорайон, соціальні інститути, субкультурне середовище здобувачів освіти. При цьому, формування в школі ідеального середовища через промоцію в шкільну практику принципу дитиноцентризму і партнерства-ключовий пріоритет соціального педагога, який досягається через координацію конструктивної взаємодії учасників освітнього процесу. Таке партнерство включає в себе сім'ю, педагогів, адміністрацію навчального закладу, лідерів учнівського самоврядування.

Неодмінною умовою для досягнення проміжних та кінцевої цілей є чітка алгоритмізація кожного етапу цілісного процесу з визначенням конкретного інструментарію та технологій роботи.

Шляхом методичного консультування, тренінгів, просвітницьких заходів соціальний педагог проектує:

На рівні сім'ї :

- створення стимулюючої духовної та морально-психологічної атмосфери;
- інтеграція зусиль зі школою; оволодіння необхідним обсягом психолого-педагогічних знань, умінь і навичок щодо успішної взаємодії з дитиною і підтримки її соціалізації і розвитку.

На рівні діяльності педагога:

- стимулювання інтелектуального і творчого пошуку,

- вміння бачити проблеми та шляхи їх розв'язання,
- пріоритет співробітництва, співпраці,
- модернізацію форм і методів навчальної діяльності.

На рівні діяльності адміністрації навчального закладу:

- підбір педагогічних кадрів, здатних забезпечувати розвивальне навчання,
- забезпечення умов для самостійної творчої праці педагогів;

На рівні лідерів учнівського самоврядування:

- сприяння в утвердженні їх у ролі промоутерів позитивних змін в учнівському середовищі,
- сприяння генерації в них соціально-освітніх і культурних ініціатив;

Діяльність соціального педагога в ЗЗСО регламентується «Положенням про психологічну службу у системі освіти України», прийнятим 22 травня 2018.

Педагогічна наука і практика виокремлюють функції соціального педагога і його роль в організації соціально-освітнього простору закладу освіти, які сприяють реалізації низки специфічних завдань, спрямованих на вільний творчий, духовний, соціальний, моральний та інтлектуальний розвиток учасників освітнього процесу, втілення принципу людино центризму в освітню практику.

В технології формування освітнього середовища НУШ на перший план в діяльності соціального педагога виступає організаційно-методична, просвітницька, проектна робота. Інструментами для успішної реалізації цієї діяльності є тестування, консультування, профілактична і корекційна робота, зв'язки з громадськістю.

Запорукою ефективності є чітка алгоритмізація діяльності соціального педагога з визначенням конкретного інструментарію та технологій для досягнення проміжних та кінцевої цілей в реалізації принципу дитиноцентризму в практику роботи закладу освіти.

Список використаних джерел

1. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf
2. Кремень В. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / Кремень В. – К.: Педагогічна думка, 2008. – С. 240.
3. Коляда М. Технології соціально-педагогічної роботи: навч. посібник / Коляда М. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2015. – С. 34.
4. Особливості соціалізації особистості в дитячих об'єднаннях / І. О. Карпич, М. В. Перфільєва // Молодий вчений. – 2018. – № 1(2). – С. 788–790.